

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 131.

V Ljubljani, v sredo 10. junija 1896.

Letnik XXIV.

Za vami ne!

Iz Novega Mesta, 8. junija.

V zadnji čas pojavljajo se zopet z rednostjo in vehemenco patholoških pojavov v „Slovenskem Narodu“ dopisi znanega novomeškega politikastra. Dočim je dosedaj nastopal v večinoma manjših ulogah kot neprostoovoljni komik „Slov. Naroda“, vspebudilo ga je najbrže občudovanje njegovega pisarniškega osebjja (jedinih ljudi pod solucem menda, ki občudujejo njegovo politično modrost), da je sedel in spisal za „Narod“ uveden članek: „Kam gremo?“ In bralci „Narodovi“ brali so 8. t. m. na mestu, kjer se sicer bleste duševni proizvodi prvakov narodno-napredne stranke, članček agitatorčka iz dežele. Bralo ga je pa tudi drž. pravdnštvo in konfiskovalo iz njega nekaj vrst, katerih vsebino si lahko mislimo sedaj, ko smo na lastne oči videli brezmejno robatost ostalega članka. Mož pa si vsled te konfiskacije še nekaj domišlja in z gravitativnim penosom koraka sedaj po mestu, kakor kura, kedar je izlegla prvo jajce.

Čas je resen, in prostor političnega lista, ki izpolnjuje svojo nalogo, je predragocen, da bi se smel polniti s polemiko proti obskurnemu dopisniku, v kojega dopisih tudi, ako jih presvetiš z Röntgenovimi žarki, ne najdeš ideje. Pečati se hočemo ž njim samo zato, ker je uprav tipičen za neko vrsto naših nasprotnikov, samo da je glede finega načina svojega zabavljanja pač menda sam. To zabavljanje je tako izvirno in samoraslo, da ga težko najdete človeka, ki bi glede tega zabavljanja zase hotel imeti prioriteto.

Vsak, kedor hoče videti, vidi, da danes stare stranke s čisto političnim programom razpadajo, in da stopajo na njihovo mesto stranke z gospodarskim programom, mej temi socijalna demokracija, katera pa je vzdignila svoj bojni krik tudi proti pozitivni veri. Ta bojni krik pa tako prijetno odmeva v sreih nekaterih pristašev rušeče se liberalne stranke, da

skriva in tudi javno podpirajo socijaliste. Pri nas sicer socijalistom le škodujejo te vrste prijatelji, seve nevede in nehote, kajti navadno so to ljudje, za katere ljudstvo ne mara in kojih prijaznost že naprej pri ljudstvu diskredituje socijaliste. In to je dobro.

Tudi našega dopisnika veže s socijalisti le sovrastvo do „črnih“. Ko bi rekli, da se družijo z njimi in jih zagovarja zato, ker razume njih program, bil bi to zanj kompliment, mi pa se rajši držimo resnice.

Človeku, beročemu omenjeni „Narodov“ članek, zdelo bi se skoro, ko bi le predobro ne poznal člankarčka, da je piscu, ko ga je krpucal v potu svojega obraza, bilo tako nekako pri srcu, kot pesniku Sturmju, ko je pel vrabcu:

Zu mir, Du kleiner Proletar!
Und wenn Dich alle Andern schelten,
Ich gönne ein Korn Dir immerdar
Und lass' auch gern Dein Liedlein gelten.

Pesmico proletarca sluša „Narodov“ dopisnik seveda rad, o tem ne dvomimo, z rno ima pa rajši sam za-se.

Tako razume mož socijalno vprašanje. In kako naj tudi razume to vprašanje mož, kateri vse svoje socijalno znanje zajema iz „Slovenskega Naroda“, ki je priobčil nesmrten članek o naših višesolcih in socijalizmu, članek, kateremu je odmeval homeričen krohot naše višesolske mladine brez razlike prepričanja.

S starimi, pogretimi frazami člančka se ne bomo pečali, tudi ne z ošabnostjo dopisnikovo, ki kakor kak gledališki kralj s papirnato krono na domišljavi glavi zatrjuje ljudem, da jih je imel rad, da so pa sedaj izgubili njegovo najvišjo milost, za katero se ne puli nihče. Tudi njegov proroški glas, s katerim nam ta dolenski Jeremija, sedeč na razvalinah liberalizma, prorokuje temno prihodnost in prelivanje krvi, nam ne imponuje, in ne presimo

ga, naj obesi svojo harfo na vrbo. Le še večkrat naj zabrenka nam v veselje.

Ko bi bil mož res prorok, naj bi rajši izračunal, koliko peres bo vredništvo „Narodovo“ še pokončalo, popravljajoč njegovim dopisom mršav slog in pegast jezik, in pa, koliko žuljev dobi bralec na možganih, ki hoče najti v njegovih člankih in dopisih sled kake misli.

Mož, ki vedno le govori blaženo nemščino, bahari se, da je priboril našemu jeziku veljavo v uradu ter v javnem in družabnem življenju v mestih. Ali ni to smešno!?

Nedoumno nam je tudi, zakaj mož tako črti profesorje, da kliče proti njim na pomoč vse cesarske in druge gosposke (kar so včasih imenovali denuncijacijo). Ali znabiti misli, da so njegovi bivši profesorji krivi, da on še sedaj slovenski pisati ne zna? Naj bo prepričan, da temu niso krivi profesorji.

Sicer pa mož vedno poudarja svojo pravičnost proti vsacemu, in na to njegovo pravičnost apelujemo sedaj, ter trohico te pravičnosti zahtevamo tudi mi grdi klerikalci za-se, ko ga vprašamo:

To nam bote, gospod dopisnik in člankar „Slovenskega Naroda“, gotovo priznali kot dejstvo, ki stoji in bode stalo nepremično vse veke, da smodnika iznašli niste Vi, nego menih, ali po Vaše oliskano „rimski pop“, Berthold Schwarz?

Socijalisti in družina.

Iz naših zadnjih člankov o socijalni demokraciji se jasno razvidi, da se vzgoja otrok prisvaja državi, ne pa starišem. Ze iz tega sledi, da mora socijalna demokracija imeti o družini temu primerna načela.

Družina je kot organizem nemogoča, če ni v njem jednotne oblasti, ki vodi vse mej seboj nejednake dele v skupni namen. Po svojem načelu pa socijalni demokratje ne priznavajo nobenega razločka mej ženo in mej možem in trdijo, da je žena samo vsled zatiranja postala fizično slabša od moža.

LISTEK.

Dve družini.

Povest. — Spisal Traven.
(Dalje.)

Bilo je ravno na sveti večer, ko so se začuli v veži koraki Jožetovi, sina Vejanovega. Na mizi je gorela luč, v kotu pred podobo Jezusa v jasliah pa je brlela majhna svetilka. Vejan je ležal kakor po navadi tiho na postelji, pri mizi pa sta sedeli Marijca in Majerjeva hči Ivanka. Prinesla je kolač, vina in mesa, kar pa se je Marijca sprva zelo branila sprejeti, češ, da toliko ni zaslužila s svojim delom. Ravno ko se je dala pogovoriti in pospravila vse stvari v omaro, stopi v sobo Jože.

Ko zagleda očeta takó slabega, izgine tudi njemu za trenotek kri z obraza. Ne da bi mogel takoj ziniti besedico, stisne očetovo roko, iz očí pa mu kane nanjo gorka solza.

„Zakaj jokaš, sin moj? Mati ti je pisala, da sem slab; čas moj je prišel in umreti moram, — le to jedino me žali, da sem vas vse zakopal v uboštvo in sramoto, — odpusti mi, Jože . . .“

„Prosim Vas, oče, prosim, ne govorite kaj ta-

cega. Vso nesrečo ste trpeli najbolj Vi sami, sramote pa nihče, ker ljudje vedo, kako je bilo takrat, — a pustimo rajši to stvar, ki je tako že davno minila . . . O smrti tudi nikar še ne govorite, oče; res ste slabi, ali vse se gotovo še na bolje obrne . . .“

„Tiho, sin moj, tiho; jaz ne potrebujem tolažbe in ti sam dobro vidiš, da je z menoj pri kraju . . .“

Majerjeva Ivanka vstane, da bi odšla. Jože je prej niti videl ni, zdaj pa se obrne k nji in za hip se mu razjasni otožni obraz. Poznal je Ivanko že zdavno, ali tako lepa kakor zdaj se mu ni zdela še nikoli. Poda ji roko v pozdrav, ona pa kmalu nato odide, zakaj povedati si nista vedela čisto ničesar, čeravno sta obadva mnogo mislila in še več čutila.

Ali le za hip se je razjasnil Jožetu obraz. Ko se obrne k postelji nazaj, stopijo mu znova solze v oči, kajti rad bi pomagal očetu, a ni vedel kako. Vejanu je bilo slabše dan za dnem.

Na Silvestrov dan pokliče Marijco in ji veli, naj pošlje po duhovnika, ker bi rad prejel zakrament svetega poslednjega olja. Po tem obredu je bil nekoliko časa nenavadno miren, pa tudi nenavadno slab.

Proti večeru pozove k sebi Jožeta.

„Sin moj, skrbi za mater; jaz čutim, da mi je smrt blizu. Mati ti je storila več dobrega, nego jaz; njo imaš zahvaliti, če se ti bo kedaj boljše godilo, kakor meni . . . Sporoči Francetu moj zadnji pozdrav . . .“

Marijca stopi k vzglavju in si briše z robcem oči.

„Ne jokaš, Marijca, in odpusti mi, kar sem ti storil žalega, posebno v zadnjem času . . . In če sem komu drugemu storil kedaj kakšno krivico, naj mi odpusti, kakor tudi jaz vsem odpuščam . . . Molite zame . . .“

Začel je težko sopsti in dve uri potem mu je Marijca zatisnila oči.

Kakor bi jo nesel najhitrejši veter, razširila se je novica o Vejanovi smrti neznansko hitro po vasi. Vedeli so jo še tisti večer povsod, kjer so čakali Novega leta, in imeli so silno veliko govoriti.

„Dober teden je, kar se je pripeljal s Palčkom iz zapora in še tisti večer je zbolel . . . Menda ga ni bilo nič več spoznati, tako je shujšal v mestu, — vsaj Simka je tako pripovedovala, ki se je takrat peljala ž njim . . . No, o tem se prav lahko reče, da ga je umoril Majar in nihče drugi.“

„Pomanjkanju vaje in rabe možganskih močij, kakor tudi razvoju v napačno smer moramo pripisovati, da so pri ženskah namestu tistih delov možgan, ki vzlasti predstavljajo razum, oni deli bolj razviti, v katerih ima domišljija svoj sedež,“¹⁾ piše Bebel in pristavlja:

„Zgodovinski podatki o stanju žene tekom razvoja naše omike popolnoma uče in pojasnujejo, da je tisočletja trajajoče možgovo gospodarstvo nad ženo vzrodilo razloček v duševnem in fizičnem razvoju.“

Kdor le količkaj pozna anatomske in fiziološki razloček mej obema spoloma, se mora temu smijati, še bolj se pa mora čuditi, kako Bebel dokazuje svoje trditve. Zamorke, katere imajo precej velike možgane, menda vsaj niso prišle do tega s posebnim duševnim delovanjem; „cirkusne dame in akrobatinje, katere navaja Bebel, pač tudi ne dokazujejo ničesar drugega, nego abotnost materialističnih sanjarij.

Ker je žena popolnoma jednaka možu, zato je tudi stalen zakon po socijalno-demokratskih načelih nemogoč.

„V izbiranju ljubezni,“ piše Bebel²⁾ „je ženatako slobodna, kot moč; snubi in se da snubiti in sklepa zvezo prav samo iz svojega nagnenja. Ta zveza je zasebna pogodba brez posredovanja kakega tretjega. — Če se pokaže nestrpnost, zmota, nasprotstvo, potem ukazuje npravnost, da se razruši nenaravno in zato nenravno razmerje.“

Nemških socijalnih demokratov v Erfurtu sklenjeni načrt pravi v tem smislu:

„Odpraviti se morajo vsi zakoni, ki podrejajo ženo možu v javno- in zasebnopravnih zadevah.“

To se pravi: žena mora imeti v javnosti ravno tiste pravice kot močak; vse službe itd. ji morajo biti odprte; ravno tako pa mora biti v zasebnopravnih zadevah, vzlasti gledé na zakonsko zvezo možu v vseh stvareh jednaka. To načelo je smrt rodbinski jedinstvi in vsled tega uničuje tudi dosedaj glavnega rodbinskega namena — vzgojo otrok.

Bebel³⁾ nam s hvalevredno natančnostjo pojasnuje, kakšne naj bodo razmere po socijalističnih načelih z ozirom na vzgojo. Doslovno prevajamo tu njegove znamenite besede:

„Vsak otrok, ki se rodi, bodisi deklica ali deček, je družbi všečen prirastek, ker vidi v tem svoje lastno nadaljevanje, svoj bodoči razvoj; zato že naprej čuti svojo dolžnost, za novo bitje poskrbeti po svojih močeh. Najprej je porodnica, hraniteljica mati predmet njenih skrbij. Lagodno stanovanje, prijetna okolica, vsakovrstne naprave, ki so primerne taki materi, pazna skrb zanjo in za otroka so prvi

pogoj. Samo po sebi je umevno, da se mora materna hrana ohraniti otroku, dokler je mogoče in potrebno.

Ko doraste, ga čakajo sovrstniki pri skupni igri in pod skupnim nadzorstvom. Zopet je vse pripravljeno, kar se more storiti glede na človeško znanje in razumnost za duševni in telesni razvoj. Z igrališči pridejo otroški vrteci, kesneje pride igrajoči uvod v začetke znanja in človeškega delovanja. Duševno in telesno delo nastopi, združeno s telovadnimi vajami in slobodnim gibanjem na igrališču in v telovadnici, na drsališču in v kopališču. Vaja v hoji, boji in vaje za oba spola si slede, se menjajo in izpopolnjujejo. Zdrav, utrjen, telesno in duševno pravilno razvit rod se mora vzgojiti. Stopnjo za stopnjo se uvedo v različna praktična delovanja, v tvornišstvo, v vrtnarstvo, poljedelstvo, celo tehniko proizvodnega postopanja. Pri tem se ne bo zane-marjala duševna vzgoja v različnih znanostih . . .

Visoki stopnji družabne omike primerno se bodo vravnali učni prostori, priprave za vzgojo in pouk. Vsa vzgojna in učna sredstva, obleko in hrano bo dajala država in noben gojenec ne bo proti drugemu na škodi.

Vzgoja bo za oba spola jednaka in skupna. Ločitev se opravičuje samo v slučajih, kjer je vsled različnih spolov absolutno potrebna. Taka vzgoja, dobro vravnana in vrejena in pod zadostnim nadzorstvom, bo trajala do starosti, v kateri proglasi družba svojo mladino za godno. Oba spola sta sedaj najpopolnejše vsposobljena v vsakem oziru, zadostovati vsem pravicam in dolžnostim, katere nalaga družba svojim odraslim udom.

Družba sme biti sedaj popolnoma gotova, da je vzgojila le krepke, na vse strani razvite člane.“

Socijalni demokratje se norčujejo iz raznih utopičnih poskusov preobraziti človeško družbo; smejejo se teoriji in praksi raznih sanjačev: Mora, Comta, Fouriera, Owana i. t. d., a Bebel nam dokazuje, da sami prav tako sanjarijo. Ker hočemo podati v svojih člankih samo „modroslovske“ temelje socijalne demokracije, zato se na tem mestu ne spuščamo podrobneje v njegove trditve. Samo to pravimo: Če je človek razvita žival, potem je taka vzgoja nemogoča, ker ima za predpogoj preveliko slobodo. Žival more poznati le dresuro; ne pa vzgoje. Če je pa človek umno bitje, ki ima netvarinsko dušo, potem je taka vzgoja krivična zanj zato, ker ga potaplja v družbi in mu pušča premalo slobode in ker ne vpoštevata človeške k slabemu nagnene volje in njegovih strastij. Na vsak način je torej Bebel ali aboten sanjač ali pa krivičnik in ž njim vsa socijalna demokracija, ker se drži njegovih trditve.

Za nazadnje smo si prihranili socijalno demokratska načela o rodbini, ker nam najjasneje kažejo nesmiselnost socijalizma. Brez rodbine, brez matere hočejo vzgajati ljudi bodočega časa. Prepričani smo: če tudi zmagajo socijalni demokratje, za kratko mora v praksi propasti njihov sestav, ker ne poznajo — matere. „Razodetje tajé, zgodovino pačijo, natoro zatirajo in skrunijo“⁴⁾ — v najblajših čustvih materne ljubezni. S tem si pišejo sami smrtno obsodbo in sami si jo bodo izvršili. Naša dolžnost je samo skrbeti, da rešimo kolikor moremo svojih sobratov in sestra pred socijalno demokracijo in jih obvarujemo, da ne bodo morali gmetno in npravno propasti, v razdivjanem obupu klicati kedaj: Zastonj smo trpeli, zastonj smo živeli, Vse smo zaigrali!

⁴⁾ Augustin Rösler C. SS. R. Die Frauenfrage. Wien 1893. Leogesellschaft str. 8.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. junija.

Za volitev v nižjeavstrijski dež. zbor se vrše pri vseh strankah raznovrstne priprave. Posebno agilna in največ upanja ima seveda antisemitska stranka. To so uvideli tudi nemški nacionalci. Volilni odbor omenjene stranke se je vsled tega posvetoval minulo nedeljo, ali bi ne kazalo, v volilni borbi stati na strani antisemitov in si na ta način zagotoviti vsaj nekaj mandatov. Po kratki debati se je ta nasvet vsprejel in so se izvolili člani, katerim je izvršiti to nalogo. V kratkem se toraj vrše pogajanja mej izvrševalnima odboroma obeh strank in se sklene skoro gotovo ugoden kompromis.

Liberalna klika pa mora gledati vse te pojave le od strani in bode najbrže ostala na cedilu.

Shod dunajskih antsemitov razpuščen. Protisemitsko politično društvo „Eintracht“ je priredilo minuli ponedeljek volilski shod, na katerem je govoril dr. Lueger. V svojem govoru je ostro bičal slavnost mažarske tisočletnice, vsled česar je vladni zastopnik zaključil shod s pripombo, da se je celo presvitli vladar pohvalno izrazil o raznih napravah in da torej nikakor ni umestno, da bi se na javnem shodu nedostojno govorilo o ogerski tisočletnici. Pred odhodom so zborovalci zapeli cesarsko pesem ter mej slavaklici na cesarja ostavili zborovalno dvorano. S tem so hoteli pokazati, da nikakor ne menijo žaliti vladarjeve osebe, marveč bičati le mažarsko oholost. Antisemitski državni poslanci so se na to dalje časa posvetovali o potrebnih korakih zoper razpuščenje.

Shod nemško-moravskih kmetov v Brnu se vrši, kakor je razvidno iz oklica, kakoršnega je razposlal poseben odbor na razna nemška gospodarska društva, dne 29. junija in se vrše zanj mnogovrstne priprave. Na shodu samem se bode razmotrivalo kmečko vprašanje v obče, podrobneje pa ureditev žitnih cen, davčno vprašanje, strokovna izobrazba, pogodba z Ogorsko. Sklepale se bodo tudi razne resolucije ter končno sestavil jednoten načrt, kateri bode v bodoče vodilo za ljudske zastopnike v deželnem in državnem zboru.

Leon XIII. in kralj Menelik. Da naj-novejši korak najboljšega posredovalca sv. Očeta glede izposlovanja izročitve italijanskih vjetnikov ne bode brezuspešen, dokazuje nam prijateljsko razmerje, ki vlada že dalje časa mej sv. Očetom in negušem Menelikom. Neki list piše o tem razmerju nastopno: Kralj Menelik, akoravno kopt in odpadnik, je vendar opetovano pokazal, da najodkritije spoštuje višjega poglavarja katoliške cerkve. Takoj po izvolitvi leta 1878 je poslal Menelik sv. Očetu po prezasluznem misijonarju, kapucinu in poznejšem kardinalu o. Massaia udano voščilno pismo in povodom petdesetletnice mašništva l. 1887 mu je poslal kot darilo več dragocenih abesinskih rokopisov. V takih razmerah je toraj popolno gotovo, da bode imelo posredovanje sv. Očeta popolen vspeh.

Razmere na Siciliji. „Pol. Corr.“ se poroča iz rimskih krogov, da se razmere na Siciliji vidno boljšajo in da je imelo imenovanje in nastavljenje civilnega komisarja grofa Codronchi že dobre posledice. Nemiri, ki so bili poprej vedno na dnevnem redu, se več ne ponavljajo, vsaj ne tako pogosto. Posebno značilen pa je bil izid dopolnilnih volitev. Kakor znano so poprej ob takih prilikah z vso silo pritiskali radikalni mogotci na svoje tlačane in dogajale so se največje krivice. Pred nedavnim izvoljeni zastopnik mesta Palermo, Boseo, čegar izvolitev je poslanska zbornica ovrгла, pri zadnji volitvi niti toliko glasov ni mogel dobiti, da bi prišel v ožjo volitev. Grof Codronchi se marljivo peča z ustanovitvijo raznih finančnih zavodov, posojilnic in hranilnic, ki bodo kmetiskemu prebivalstvu nov vir in gotovo marsikomu pomogle iz zadrege, v kateri je moral dosedaj tičati vsled oteruških spekulacij. Posebno marljivo pa se peča z znižanjem občinskega in okrajnega proračuna, ki sta bila dosedaj glavna izvora mnogobrojnih pritožb od strani sicilijanskega prebivalstva. Velike važnosti za zboljšanje žalostnih razmer na tem otoku je tudi zapoved civilnega komisarja, v kateri ostro zabičava vsem upravnim uradom, da se ne smejo vtikati v razne strankine zadeve in morajo ukreniti le to, kar je nujno potrebno za splošni blagor. — Akoravno uradnim poročilom ne smemo pripisovati posebne verjetnosti, je vendar gotovo, da se vrača mej sicilsko prebivalstvo polagoma ista zadovoljnost, katere so popreje zamanj iskali, kajti v zadnjem času so potihnula poročila o velikih nemirih in razporih, ki so se neprestano ponavljala mej tlačnimi stanovi in tlačitelji.

Francija in Madagaskar. Nedavno smo poročali, da je predložila francoska vlada poslanski zbornici načrt, po katerem bi se dosedaj pod pokroviteljstvom Francije stoječi otok Madagaskar proglasil francoskim kolonijam. Zbornica je izročila ta načrt posebnemu odseku, ki je po pojasnilih zunanjega ministra in ministra za kolonije soglasno odobrila vladno predlogo. V jedni prihodnjih sej se bode tudi zbornica posvetovala o tem vprašanju in bode načrt, kakor vse kaže, vsprejela nespremenjen. Vsa svarjenja raznih neodvisnih listov, naj se merodajni faktorji ne prenaagljijo v tem vprašanju, so bob v

¹⁾ Bebel: Die Frau, str. 189.

²⁾ Die Frau 337.

³⁾ O. c. str. 315—319.

Tako in podobno so govorili po vseh hišah. Ko bi bil Veján zdrav prišel iz zapora, četudi še takov berač, niti polovica teh ljudij bi ga ne milovala; ali navada je, da o mrliču kolikor mogoče dobro govorijo.

Kropit ga je hodilo silno veliko ljudij; četudi jih ni bilo tako mnogo, ki bi pri tem molili za njegovo dušo. Prišla je tudi Majarica s svojo hčerjo, in ljudje, ki so bili ravno notri, so ju gledali nekako čudno in namigavali drug drugemu.

Takoj na Novega leta dan je bil pogreb. Ko bi bil Veján ostal srečen, gotovo ne bi imel tako velikega pogreba, kakor ga je imel tako. Ko je šel sprevod mimo Majarjeve hiše, stali sta pri oknu v prvem nadstropju Majarica in Ivanka. Če bi bile šle k pogrebu, bi Majar silno rogovilil in tudi ljudje bi imeli mnogo opraviti; zato ste rajše ostale doma . . .

Nekako pusto je bilo pri Vejánovih, ko sta prišla Marijca in Jože od pogreba. Ona je jokala še vedno, sin pa jo je tolažil, kakor je vedel in znal, dasi je bilo tudi njemu zelo tesno v prsih. Toda pred njim je bila še vsa cvetoča prihodnost, nji pa so ostali le še spomini na srečnejšo preteklost. (Dalje sledi.)

steno. Misel, da se s tem korakom pridobi velik vpliv v kolonijalni politiki, in pohlepnost po velikem in bogatem otoku jih vodi pri tem poslu ter dela neme in slepe za vse migljeje od strani treznomislečih opazovalcev. Angleška vlada sedaj še ni pokazala svoje nejevolje ter čaka menda trenutka, ko bode zakon prišel v veljavo, da s tem večjo silo pokaže, da ima tudi ona nekaj vpliva na afriško otočje.

Španski anarhisti so se minulo nedeljo zopet odlikovali z bombnim napadom, kakoršni so se na Španjskem in tudi drugod že večkrat pojavili. Izmed najnovejših enakih anarhističnih činov na španski zemlji omenimo napad dne 23. septembra 1893 na tedanjega generalnega kapitana Martinez Camposa povodom godu asturske princezinje. Maršal je bil le lahko ranjen, toda ubita sta bila druga dva moža in več oseb ranjenih. Po daljšem poizvedovanju so zasledili napadovalca v osebi anarhista Paulino Fallas, katerega so 5. oktobra ustrelili. Po preteku dobrih štirih tednov se je izvršil v Barceloni nov bombni napad pri otvorjenju novega gledališča. Triindvajset oseb je bilo ubitih in blizu 50 ranjenih. Minulo nedeljo je pa anarhistična zlobnost zopet našla duška, ter se hotela maščevati, kakor trdijo listi, nad generalom Despujols, ki je spremljal zastavo pred baldahinom pri slovesni procesiji. Iz balkona neke hiše v ulici Nuevos Cambios je v trenutku, ko je šla mimo duhovščina z Najsvetejšim, priletela bomba mej množico. Vendar se duhovščini in generalu ni zgodilo nič žalega, pač pa je ubitih 9 vdeležnikov in ranjenih nad 50 oseb, izmed katerih jih je že nekaj umrlo za groznimi bolečinami.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvatski jezik v ogerskem državnem zboru.

Iz Zagreba, 25. maja.

Hrvatsko zastopa na ogerskem zboru 43 poslancev, in sicer 40 v zbornici zastopnikov, 3 pa v zbornici velikašev. Od vseh teh poslancev ne pripada nobeden hrvatski opoziciji, nego so vsi privrženci vladine stranke. Sodeč po dosedanjem delovanju teh 43 poslancev, bi človek lahko sodil, da Hrvatska sploh ni zastopana v ogerskem zboru. Od vseh poslancev se javljata včasih le dva, ki znata mažarski, vsi ostali pa vedno molče, četudi imajo po nagodbi pravico, govoriti hrvatski. Nam se celo zdi, da poslanca Gjorković in Tomašić ne ravnata korektno, ker se poslužujeta v svojih govorih mažarskega jezika, kajti hrvatski jezik je v ogerski zbornici popolnoma ravnopraven z mažarskim jezikom, in sicer po nagodbi, katero je odobril tudi ogerski državni zbor. Če pokazujejo ostali naši drž. poslanci v ogerski zbornici s svojim molčanjem veliko malomarnost za interese kraljevine hrvatske, nista zato omenjena dva poslanca govornika nič boljša od ostalih, marveč še gorja, ker prezirata svoj materinski jezik v zakonodavni skupščini, ko rabita tuji mažarski jezik v svojih govorih. Tukaj na javnem mestu je treba pokazati s točnim obdržavanjem nagodbene postave, če res vlada tolikokrat slavljena sloga mej ogersko in hrvatsko vlado. Če so Hrvati zares ravnopravni z Mažari, potem tudi ni potrebno, da naši poslanci govore mažarski, kajti dolžnost je merodajnih faktorjev, da se sodržaj hrvatskih govorov nemudoma raztolmači tudi onim mažarskim poslancem, ki našega jezika ne razumejo.

Gjorković in Tomašić, kakor tudi hrvatski minister Josipović ne ravnajo samo proti nagodbi, nego ponižujejo tudi narod hrvatski zraven samega sebe, ko rabijo mažarski jezik. Ponos narodni je na ta način hudo užaljen, kajti supremacija mažarska je s tem, rekel bi dovoljena, ker jo hrvatski poslanci sami odobravajo. Vsi Hrvati, ki imajo še kaj narodnega ponosa, se morajo temu ravnanju upreti ter od sedanjih, kakor tudi od bodočih naših drž. poslancev zahtevati, da se poslužujejo v bodoče pri vsaki razpravi v ogerskem zboru le hrvaškega jezika, da se tako da zadovoljščina razžaljenemu narodnemu čuvstvu hrvatskega naroda. Naj se ne misli, da je to prenapet nazor o narodnem ponosu. V tem slučaju gotovo ni, ker je vsak pojedin, kakor cel narod dolžan, da brani svoje pravice, katere so mu svečano potrjene; ne stori li se to precej s početka, nego se popušča, zgubljeno mora biti s časoma vse. Kako že pravi oni glasoviti nemški pravoslovec Ihering: „Odstopiš li pedenj svoje zemlje sosedu brez pravnega povoda, zgubil boš vse svoje zemljišče.“ Kdor tedaj popušča v onih vpra-

šanjih, katera se oslanjajo na pravni temelj, ta mora sčasoma vse zgubiti.

Pa tako je tudi v jezičnem vprašanju. To nam dokazujejo zopet sami hrvatski poslanci na ogerskem zboru. Ravno poslanec Gjorković se je zadnjič prigodom razprave o poznatej peticiji mažarskih naseljencev v Slavoniji izjavil, da imajo dosti mažarskih šol, pa da se tudi že Hrvati kaj radi uče mažarski, in da se je na hrvaški gimnaziji na Sušaku poleg Reke uvel mesto italijanskega jezika mažarski. Ta izjava hrvatskega posl. Gjorkovića, ki je seveda vse drugo, nego Hrvat, je najbolji dokaz, kam se pride s popuščanjem. Čim so Hrvati dovolili, da se je začel rabiti hrvatski jezik na teritoriju kraljevine Hrvatske, že zahtevajo Mažari, da se Hrvati nauče mažarski. Da so se Hrvati držali točno nagodbe ter ne dovolili porabe mažarskega jezika v obsegu kraljevine svoje, gotovo ne bi bili niti Gjorković, niti Tomašić, niti Josipović prišli v ogerski zbor ter tamkaj javno nagodbo prekršili s svojimi mažarskimi govori. Tudi se ne bi bil bivši predstojnik za bogočastje in uk upal predložiti tako šolsko osnovo, za neke srednje šole, da se bode učil tudi mažarski jezik, za sedaj le neobvezno, ali sčasoma tudi obvezno. Posebni širitelji in branitelji mažarsčine so pa dotepeni ogerski židje, ki so že postali tako predrzni, da pošiljajo peticije na vlado, da se uvede učenje tega, za njih tako kulturnega jezika, kakor se je to zgodilo v Vukovaru. Da gre v tem pogledu pri nas vse tako narobe, krivi so največ naši poslanci na hrvatskem in ogerskem zboru, ki nimajo toliko ponosa, da bi znali braniti narodno čast, kakor se spodobi vsakemu poštenemu in naobraženemu narodnemu zastopniku.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. junija.

† Kanonik Karol Klun.

Danes ob ¼1. uri so s poštnim vlakom pripeljali truplo umrlega kanonika Klun-a v Ljubljano. Na kolodvoru ga je pričakoval stolni kapitelj, mestna duhovščina in mnogo drugih častilcev, ki so ga spremili v cerkev k sv. Krištofu, kjer truplo ostane do pogreba, ki bo jutri ob ¼6. uri popoldne.

Pogreb bodo vodili prevzvišeni gospod knežsko-pontifikalna sveta maša za pokoj rajnega bo v soboto ob 8. uri v stolnici.

O nenadni smrti kanonika Kluna poroča gosp. državni poslanec Nabergoj v zasebnem pismu g. diž. poslancu Povšetju mej drugim: „V nedeljo zjutraj ob 9. uri sva se s pokojnikom odpeljala z Dunaja v Pešto; bil je, kakor po navadi, dobre volje. V Pešti sva se nastanila v kapucinskem samostanu. Po obedu sva si ogledala Budo. Po večerji ob 10. uri sva šla spat, oba pri dobrem zdravju. Ob ¼1. uro, ko sem najbolj spal, vzbudi me ropot pri vratih in zamolkli klici. V naglici skočim iz postelje, odprem vrata in naš predragi kanonik stoji z lučjo v roki, z velikim stokom tožeč, da mu je silno slabo, in proseč, naj grem hitro po pomoč. Hitim hitro k vratarju, da gre takoj po zdravnika. Ko se vrnem v par trenutkih v sobo nazaj, najdem ga že mrtvega, slonečega na zofi. Ko pride zdravnik, more le konstatirati, da je g. kanonik umrl za srčno kapjo. Ne morem popisati strahu in žalosti, ki je pretresla mojo dušo.“

Iz Budimpešte se danes brzojavno poroča: Včeraj se je blagoslovilo truplo pokojnega poslanca, kanonika Karola Kluna v kapucinskem samostanu. Pri tej slovesnosti so bili navzoči: zunanji minister grof Goluhovski, predsednik poslanske zbornice baron Chlumecki, predsednik skupnega najvišjega računskega dvora pl. Plener in vsi delegatje. Koloman Szell je v ime ogerske delegacije v posebnem pismu na predsednika avstrijske delegacije, barona Chlumeckega, izrazil svoje sožalje nad smrtjo kanonika Kluna. Raz poslopje avstrijske delegacije vihra črna zastava.

O kanoniku Klunu je prinesel „Vaterland“ lep članek, iz katerega podajemo odstavek čitateljem:

„Posebno po letu 1870. moral je v boju za svojo idejo prestati marsikatero veliko osebno žrtvo. Takrat je skušala vlada ga materijelno oškodovati, kjer je le mogla. Dokler je mogla, branila mu je

nastopiti njegov beneficij. Saj je takrat vlada celo to dosegla, da je Kranjska dežela, ki je skoro samo slovenska in katoliška, dobila nemškoliberalno deželnozborsko večino! Iz tega se lahko približno preceni, kolik je bil takrat vladni pritisek na Kranjskem. Da so se odslej razmere popolnoma izpremenile, je veliko pripomogel zlasti rajni posl. Klun. Pa Klun se je z isto vnemo boril vedno tudi zoper izkvarjenje svojega ljudstva v verskem oziru. Kadar koli se je šlo za prostost cerkve, za versko šolo, za pokristijanjenje našega celega javnega življenja, stal je vedno v prvi vrsti. Posebno v državnem zboru si je pridobil za socijalnopolitično zakonodajstvo izrednih zaslug; do današnjega dne je bil jeden izmed najbolj delavnih članov obrtnega odseka, v katerem so se koncentrirale od 1880. leta vse socijalnopolitične akcije.

Ne samo Kranjska dežela, ne samo slovenski narod, ampak vsi zatirani stanovi, cela Avstrija in cerkev, vsi trpe zaradi bridke izgube po smrti poslanca Kluna.

Posebno hvaležen pa mu mora biti list „Vaterland“, kateremu je bil med najzvestejšimi sodelniki skoro trideset let. Prejšnje čase mu je bil stalni ljubljanski dopisnik. Odkar je postal državni poslanec, spisal je neštete dragocene spise o parlamentarnih zadevah. Obširna in stvarna poročila, katera je izdeloval po letu 1880. za „Vaterland“ o epohalnih razpravah v obrtnem odseku, so vzbudila takrat splošno pozornost in so bistveno pripomogla, da so se posrečile poznejše socijalnopolitične akcije. Noben drugi poslanec ni bil bolj vnet za svojo dolžnost, bolj vstrajen, bolj delaven. Njegovo delovanje je bilo preveč naporno, zato pa tudi zanj ni bilo brez slabih posledic. Lansko leto je mnogo tednov bolehal, a je — samo na videz — okrevljal. Znano je, da se je zadnje dni v odseku za volilno reformo zelo vstrajno boril za koristi svoje ožje domovine. Tudi sedaj se je dal zopet voliti v kvotno deputacijo in v delegacijo. Izguba, katero nam je prizadela njegova smrt, čutila se bo še dolgo na Kranjskem in tudi izven te dežele.“

(Osebnosti.) „Wiener-Zeitg.“ poroča: Presvetli cesar je podelil okrajnemu zdravniku g. dr. Fran Zupanc-u v Ljubljani naslov in značaj zdravstvenega nadzornika. Ministerski predsednik je imenoval gg. okrajne zdravnike Ign. Pavliča v Litiji, Ant. Binter-a v Kamniku in Fr. Zupanca v Ljubljani okrajnimi nadzdravniki.

(Iz Tomišlja.) 9. junija. V nedeljo dne 7. junija smo imeli v Tomišlju vesel in važen dan. Popoldne ob 10. uri je slovesno blagoslovil obhajilno mizo semeniški profesor gospod dr. Krek. Kupili smo namreč v Radovljici staro marmornato obhajilno mizo, gospod Vurnik jo je še nekoliko ugladil in prenovil ter postavil in sedaj lepo krasi tomišelsko cerkev, kot bi bila nova, a stane polovico manj kot nova. Gospodu dekanu radovljskemu hvala, da jo je nam prodal, akcravno je bilo več prosilcev za njo. — Popoldne po krščanskem nauku ob 3. uri je pa napravilo katoliško politično društvo tukaj svoj shod. Na hribu pod cerkvijo se je zbralo prav mnogo poslušalcev iz vse fare izanske. Predsednik shodu, gospod dr. Gregorič, otvori shod, predstavi vladnega zastopnika gospoda komisarja Petriča in govori o ustavi, o pravicah in dolžnostih avstrijskega državljana in naglašja vzlasti važnost volitev bodisi v občinah, bodisi v deželni in državni zbor, omenja izrek cesarjev neki deputaciji: kakoršne volite poslance, take imate postave. — G. dr. Žitnik nastopi kot drugi govornik in oporeka očitaniu liberalcev, kakor da bi se pri takih shodih hotelo ljudstvo hujskati, ampak da se tudi kmetovalec kaj poučuje. Duhovniki in sploh katoliška stranka ne dela na to, da kmet neumen ostane po frazi liberalcev, ampak duhovnik kot skoro jedino pravi prijatelj kmetovalčev ne skrbi samo za večno, ampak tudi časno srečo ljudstva. Dalje razlaga, kako v zadnjih 30 letih progresivno propada kmetijski stan, s številkami dokazuje naraščanje dolga, prodaje kmetij, omenja vzroke propada, vzlasti velik davek, kosanje kmetij, velike pristojbine, domovinski zakon, velike dote, obleka, velika prepirljivost. A obetajo se kmetu boljši časi, dokaz nam je letošnji državni zbor, kot so poslanci vseh strank naglašali to, da se kmetu mora pomagati, da popolnoma ne propade. — Kot tretji govornik nastopi gospod dr. Krek in govori o organizaciji. Združujejo se vsi slojevi, združuje naj se tudi kmet. Kmeta ne smemo tolažiti z Aškercem, ki tolaži deklico-siroto: „Prva nisi zadnja ne na svetu“, ampak dejanjsko mu moramo pomagati.

Omenja važnost posojilnic in zadrug. Kri se mora enakomerno po vsem životu razdeliti, denar naj ne bo samo v kupih pri bogatih in krivonoscih, ampak naj se enakomerno pretaka v vseh slojevih človeške družbe. Vzlasti razlaga veliko korist Raiffeisenovih posojilnic, za gmotno in moralno življenje, za človeško naravo. — Z velikim zanimanjem so vsi poslušalci poslušali in odobraval izvrstne govore in vsi želé, da bi se gospodje ne bili zadnjič tu oglasili. Domači gospod duhovnik zahvali gospode guvernike za njihov trud in prijaznost in vzpodbuja vse, naj se združijo pri posojilnici, katera se bo ustanovila. — Gospod dr. Gregorič sklène shod z vzklikom na papeža Leona XIII. in cesarja Franc Jožefa. — Na to se je izvolilo odborništvo posojilnice, obstoječe iz 12 moč za vso veliko faro Izansko. Bog daj svoj blagoslov!

(Iz Preddvora): Dne 5. t. m. je v zvonik podružnične cerkve sv. Lovrenca na Gori treščilo, kos strehe odbilo, zvonikovega zidu rob odtrgalo in staro mater cerkvenikovo kakor tudi enega otroka omamilo, da sta na zemljo popadala. Precej za tem udari strela v mežnarijo, tu ženo in drugega otroka omami in enega teleta v hlevu ubije. K sreči so vsi štirje omamljeni se kmalu zavedli. Ženo cerkvenikovo je sedaj že drugič zadela taka nesreča.

(V spomin † kanoniku Klunu) podarilo je prijateljsko omizje pri Ferlineu za Jeranovo dijaško mizo 15 gold; posebe je še daroval v isti namen g. ces. svetnik Murnik 5 gld.

(Namesto venca) na grob svojega dragega prijatelja pokojnega kanonika Kluna nam je izročil poslanec in vodja g. Povše 10 gld. za Jeranovo dijaško mizo. — Gosp. Evgenij Guttmann, postajni načelnik južne železnice v Ljubljani, namesto venca na krsto svojega nepozabljivega prijatelja kanonika Kluna 5 gld. za monsig. Jeranovo dijaško mizo.

(Namesto venca) na grob svojega odbornika kanonika Kluna daruje „Katol. tiskovno društvo“ za katoliški sklad 15 gld. in za dijaško mizo 5 gld.

(Za slov. kat. del. organizacijo) je daroval namestu venca na grob svojega strica preč. kanonika Kluna g. I. Kromar 10 gld.

(Za katoliški sklad) nam je izročil č. gospod Matej Tavčar, župnik v pokoju, namestu vencev na grob svojima dragima součencema monsign. Kožuh-u in župniku L. Gestrin-u 20 gld.

(Iz turjaške občine.) [Nesreči.] V jutru 3. dne t. m. okrog 7. ure ponesrečil se je delavec v Mokreu vsled lahkomišljenosti in neprevidnosti svojih tovarišev. Podirala sta namreč hojo ter spodaj delajoče še le potem s krikom opozorila na nevarnost, ko sta jej spodnesla trdno podlago. Jeden bil je od debelega drevesa — ki je morda v svojo srečo pri begu padel — zelo poškodovan, posebno na nogi. Po sedanjem njegovem stanju ni se ravno bati za njega življenje. Kaj pa njegova noga? Previdnost, previdnost! — Istega dne okrog 1/1. ure popoldne je udarila strela v zvon podružnice svetega Primoža in Felicijana v Rovtah ter ga tako hudo poškodovala, da bo moral iti nazaj, od koder je še le pred 7 ali 8 leti nov došel — v livarno. Je tudi hud udarec za dotične sosese.

(Utopljenec.) Pri črnuškem mostu so dobili 9. t. m. v Savi mladega, 10 do 12 let starega utopljenca; nesli so ga v mrtvašnico v Stožice.

(Goriške novice.) Goriški nadškof se je odpeljal na kanonično vizitacijo in delit zakrament svete birme na Kras. 6. t. m. je posvetil cerkev v Goriškem in potem birmoval 7. junija v Komnu, 8. v Skerbini, 9. v Kobilji glavi, 10. v Št. Danijelu, 11. v Šmarijah in 14. v Rifenbergu. — Na poti iz Št. Danijela v Gorico se je ubil po nesreči nek goriški prevožček. — Pod Turnom so se neki kmetje skregali in stopili. Jeden je dobil dve smrtni rani na glavi in prsih. — „Corriere di Gorizia“ je objavil, da ostane tak, kakoršen je bil.

(Iz Celovca.) [Naša pošta!] Dovolite, č. gospod vrednik, da v vašem listu narišem marljivost in pravičnost tukajšnje poštne gospode! Človek bi mislil, da je celovška pošta tam nekje v kaki deveti deželi. Pismo, ki je oddano na Dunaju dne 1. t. m., došlo na tukajšnjo pošto dne 5. t. m., dostavilo se je stranki še le 25., reci petindvajsetega! Toda to ni jedini slučaj, lahko bi jih našli še mnogo več! In gledé službene marljivosti in vestnosti! A tudi o pravičnosti napram Slovincem nimajo sluha. Po-

slal sem na neko ljubljansko trdko zavoj s knjigami; naslov je bil samo slovenski; vrnil se mi je pa zavoj z opazko, da se ne sprejme, češ, da je samo slovenski naslov. Menda gospoda misli, da smo tam nekje v blaženem pruskem rajhu! Vprašamo samo, li slavno c. kr. vodstvo tako postopanje odobrava? Ni li pripravljeno, da se taki nedostatki odpravijo? Odgovora pričakujemo. J. S—j.

(V Žicah pri Konjicah) je tamošnji župnik in od dne 30. julija 1893 zlatomašnik, velečastiti g. Gašpar Zabukovšek, danes, v sredo, obhajal štiridesetletnico župnikovanja v imenovanem kraju. Duševno in telesno še čilemu gospodu: Še mnoga leta!

(Hrošč.) Od sv. Barbare pri Mariboru se poroča, da imajo tam „hroščovo leto“. Temu nasproti pa se nam naznanja od Konjic, — da tukaj letos kroščev ni.

(Palača avstrijske delegacije v Budimpešti) je stala 460.000 gld. To je pač ogromna svota za zgradbo, v kateri je kacih pet sej vsako drugo leto.

(Izseljevanje.) Brazilijanska vlada je z nekim italijanskim agentom sklenila pogodbo, da jej do 6. marca 1897 pripelja 55.000 izseljencev, od katerih jih sme biti 15.000 Italijanov. Ali ni to že kupčevanje z ljudmi.

(Odpis davkov na Ruskem.) Ruski car je povodom svojega kronanja svojim podanikom v Evropi odpustil zaostalega zemljiškega davka 17 milijonov rubljev, za prihodnjih deset let pa polovico zemljiškega davka, kar znaša do 90 milijonov rubljev.

(Ameriške novice.) Kmetovalec Fr. Heimsnit v Fowler-ju, Ind. je bil 20. maja obdarovan s tremi dečki in tremi deklicami, toraj s šestimi otroci najedenkrat. Oče menda ni prav vesel tako obilega darila. — Dne 15. m. m. je divjal v Schermanu, Tex. grozen vihar, ki je pokončal vse, kar je dosegel na zahodni polovici mesta. Prvo noč so našli 40 oseb ubitih in nad 100 ranjenih, števila vseh ponesrečencev pa še nihče ne ve. Popolno razdejanih je 50 hiš, in znaša škoda blizu 150.000 dolarjev. — Ob istem času je razsajal vihar tudi po drugih mestih in nikjer brez škode. — V Washingtonu je 18. maja grozen požar v dveh urah uničil 21 poslopij. Pri požaru so bili ponesrečeni tudi nekateri gasilci in več prebivalcev. — V Parkersburgu, W. Va. se je pojavil 20. maja velik gozdni požar, ki se še vedno razširja. Dosedanja škoda znaša 500.000 dolarjev.

Društva.

(Pevsko društvo „Glas“.) Vlada je potrdila pravila pevskega društva „Glas“ v Sodražici. Na shodu dne 4. t. m. je bilo izvoljeno sledeče načelnništvo: Franc Bartol, predsednik; Matija Čampa, namestnik; Josip Oberstar, tajnik; Fran Mikolič, blagajnik; Josip Cimerman, pevovodja. — Društvo je začelo že svoje delovanje in šteje nad 60 članov.

(Gasilno društvo v Dolskem.) Dne 17. maja smo slovesno blagoslovili novo gasilno orodje. Brizgalno je blagoslovil naš rojak, vč. g. katehet J. Smrekar, kumovala pa je blagorodna gospa M. Perdanova, soproga g. deželnega poslanca in predsednika trgovinske in obrtnijske zbornice. S svojo navzočnostjo sta nas počastila dva gg. deželna poslanca in sicer Ivan Perdan in c. svetnik Ivan Murnik. Od zaveze kranjskih gasilnih društev so prišli nje načelnik g. Doberlet, g. Ahčin in drugi zastopniki. Gasilna društva Domžale, Dob. Ljubljana so poslala deputacije radi slabega vremena, iz Dola pa se je vdeležilo gasilno društvo korporativno naše slovesnosti. Obljubilo nam je mnogo gasilnih društev pohod, bila so pa po neugodnem vremenu zadržana. Vkljub temu se je pa zbralo mnogo občinstva, da prisostvuje tej redki slavnosti, pri nas pač prvej, kajti kaj enakega še domače ljudstvo ni videlo. Po blagoslovljenju smo se zbrali v prostorih g. Fr. Zupančiča, kjer so nas gg. Doberlet, Smrekar, c. svetnik Murnik in naš načelnik Fr. Zupančič v lepih govorih navduševali za dobrodelno društvo. Radi bi bili videli, da so slišali vsi tukajšnji nasprotniki gasilnega društva besede g. Doberleta, da se niso še nikdar v gasilnih društvih pripetile kake nedostojnosti ali kaznjiva dejanja, kar je dokaz, da se društveniki zavedajo svojih dolžnosti. V istem smislu sta govorila gg. c. svetnik Murnik in katehet Smrekar, da uplivačo posebno gasilna društva blažilno na naše kmečke fante, oba sta tudi izrazila željo, da bi se gasilna društva po celem slovenski domovini razširila. Presrečno se zahvaljujemo gospej M. Perdanovi za velikodušen dar, kateri je izročila društvu, kakor tudi, da je blagovolila kumovati, zastopnikom zaveze, deputacijam in gasil. društvu v

Dolu, da so nas vsi počastili in pripomogli, da se je slavnost tako vrlo obnesla. Omenjamo, da smo kupili gasilno orodje in društveno opravilo od slovanske firme R. A. Smekal na Moravskem in smo z vsem popolnoma zadovoljni. O lepem izdelku in solidnosti orodja so se tudi strokovnjaki pohvalno izrekli. Ker so tudi plačilni pogoji jako ugodni, priporočamo omenjeno firmo vsem sl. gasilnim društvom najtopleje.

(Društvo „Sloga“.) Pri prvem glavnem zborovanju hrv. slov. pevskega društva „Sloga“ volil se je sledeči odbor: Predsednik: g. drd. med. Supan Viktor; podpredsednik: g. cand. med. Juračević Josip; tajnik: g. cand. iur. Peitler Fran; blagajnik: g. stud. iur. Milič Miliboj; arhivar: g. cand. med. Mikšić Bogomil.

Telegrami.

Celje, 10. junija. Najsrčneje sožalje izražajo o smrti prečastitega gospoda kanonika Karola Kluna, vzornega zagovornika pravic cerkvenih in narodnih, pri pastirski konferenciji zbrani duhovniki Celjske dekanije. Opat Ogradi.

Slovenska Bistrica, 10. junija. Izražam najsrčneje sožalje ob smrti modrega, nevstrašnega zagovornika pravic slovenskega naroda. Blago zlato srce naj počiva v miru! Robič.

Podklošter, 10. junija. O bridki izgubi, ki je zadela slovensko domovino in tudi koroške Slovence, javimo bolestnim srcem globoko sožalje. Časten spomin kanoniku Klunu, vrlemu zagovorniku naših pravic. Gregor Einspieler.

Dunaj, 10. junija. Vojaški zakonik poroča, da je presvetli cesar dovolil, da se v letošnji jeseni sestavijo še nadaljne štiri bosniško-hercegovinske pehotne stotnije.

Opava, 9. junija. Včeraj popoldne se je utrgal oblak nad okrajema Wildstadt in Odrava. Dvajset ob potoku ležečih hiš in 12 gospodarskih poslopij je zelo poškodovanih in dve sta popolno razdejani. Železniška zveza je za pet dni pretrgana.

Budimpešta, 10. junija. Presvetla cesarica je odpotovala včeraj popoldne ob 1. uri s posebnim vlakom na Dunaj. — Danes so se podali na Dunaj tudi nadvojvode ter ministri.

Madrid, 10. junija. Izvanredni ministri svet je sklenil, da se mora mesto Barcelona tako dolgo oblegati, dokler se ne zasači napadovalec na generala Despujols. V zbornici je izjavil notranji minister, da bode vlada z vso odločnostjo zasledovala po zločincu. — V teku včerajšnjega dne so aretovali več anarhistov.

Pariz, 10. junija. Senat je sklenil, da se pokoplje truplo Jules Simona na državne stroške.

Rim, 10. junija. Senatska zbornica se je posvetovala v včerajšnji seji o prekoračenju stroškov za Afriko. Na raznovrstna vprašanja je odgovoril zunanji minister, da je Italija dovolj dosegla, ko si je zagotovila Kassalo, za katero je morala največ žrtvovati. Glavna skrb obstoji sedaj v tem, da se eritrejska kolonija dobro utrdi, da se prične z gospodarskimi preosnovami ter naseljevanjem. Vojevanja ima sedaj Italija dovolj.

Proti revmatičnim bolečinam

uporablja se za vribanje bolečih telesnih delov
antirreumon lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta).
Cena steklenice 25 kr. 125 (50—16) 5

Umrli so:

8. junija. Neža Zatlér, kurjačeva hči, 4 1/2 leta, Dunajska cesta, delavske hiše IV, meningitis bacilaris.

9. junija. Tomaž Kofler, korigend, 14 1/2 leta, Poljanski nasip 50, sušica.

V hiralnici:

8. junija. Jera Germ, delavka, 53 let, črevesni katar. — Marija Berčon, voznikova žena, 45 let, cachexia.

Tujci.

8. junija.

Pri **Stonu**: Ehrenberger, Bugarsky, Tausig, Salzer, Staudinger, Zdekauer, Löffler, Pekarek, Steiner z Dunaja. — Wiesner iz Wiesbaden-a. — Bučar iz Kamnika. — Zimmermann iz Karlovih varov. — Bober iz Kamnika. — Rebolj, Truške, Smolnikar iz Gorazda.

Pri **Maltcu**: Storeh, Batistella iz Trsta. — Guglielmo iz Gorice. — Lotztr iz Gradea. — Sanderly, Mandl z Dunaja. — Sim iz Budimpešte. — Silgradt iz Darmstadt-a.

Pri **Lloydu**: Juvanec iz Senožet. — Langer iz Celovca.
Pri **bavarskem dvoru**: Sluga iz Trsta. — Strokl, Pelizon iz Gorice. — Skubec iz Litije.
Pri **avstrijskem caru**: Kazian iz Bele Peči. — Forcassin iz Trsta.

Tržne cene v Ljubljani

dné 10. junija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	8	Špeh povojen, kgr.	68
Rež,	7 20	Surovo maslo,	80
Ječmen,	6 50	Jajce, jedno,	2
Oves,	7	Mleko, liter,	10
Ajda,	7 50	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	6 80	Telečje,	61
Koruza,	5 50	Svinjsko,	70
Krompir,	2 80	Kostrunovo,	40
Leča, hktl.	11	Piščanec,	55
Grah,	12	Golob,	17
Fižol,	10	Seno, 100 kgr.	14
Maslo, kgr.	94	Slama, 100	23
Mast,	68	Drva trda, 4 kub.m.	20
Špeh svež,	62	" mehka, 4 " "	60

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Molirina v 24. urah v mm.
9	9. zvečer	730.5	16.1	sr. zah.	del. jasno	
10	7. zjutraj	729.6	15.3	sl. svzh.	oblačno	9.4
	2. popol.	729.3	18.1	sr. vzh.	del. oblak.	

Srednja večerajna temperatura 15.4° in za 1.6° pod normalom.

Eksekutivne dražbe.

Janeza Široka iz Senožet nepremakljivo posestvo (2373 gld.), terjatev 24 gld. 95 kr., dné 20. junija in 25. jul. na Brdu.

Janeza Cimpermanna iz Sela zemljišče (3761 gld.) s pritliklinami (152 gld.) dné 23. junija in 28. julija v Velikih Laščah.

Mihaela Maurina iz Starega Trga posestvo (508 gld.) dné 19. junija in 22. julija v Črnomlju.

Janeza Kalana iz Bukovec zemljišče (1692 gld.), terjatev 189 gld. 20 kr., dné 23. jun. in 21. jul. v Škofji Loki.

Katarine Oberstar iz Sel zemljišče (300 gld.) in Josipa Glaviča s Klečeti zemljišči (480 in 100 gld.) dné 26. junija in 3. julija v Žužemberku.

Ivana Stampfelna iz Zg. Glob. Potoka posestvi (476 in 165 gld.) dné 17. junija in 8. julija Kočevju.

Jere Meden s Kožljeka tretjina nepremakljivega posestva (854 gld.), terjatev 98 gld., dné 18. junija in 20. julija v Cerknici.

Janeza Loretiča iz Dragovanje Vasi nepremakljivo posestvo (3560 gld.), terjatev 277 gld. 50 kr., dné 17. junija in 17. julija Črnomlju.

Ane Nemanič iz Božakovega zemljišča (2628 gld.), terjatev 370 gld. 79 kr., dné 18. junija in 18. jul. v Metliki.

Poslano. 435 1-1

Podpisani javno potrjujemo nasproti nesramnim dopisom iz Novega Mesta v „Slov. Narodu“, da je ondi pisano sploh vse zlagano. Bili smo sami navzoči, torej resnice lahko pričujemo.

Laž je, da bi bil g. dr. Marinko koga v nedeljo nagovarjal na shod; laž je, da bi bil dal on ali g. kapelan Krajec komu denar za pijačo ali sploh v kakov namen o priliki shoda; laž je, da bi se bilo kje pilo v priliki pred shodom; laž je, da bi bil g. dr. Marinko ali sploh kakov duhoven po žan-

darjih vržen iz sobe; laž je, da bi se bilo od nas govorilo, da socialni demokrati nameravajo kaj zažgati; laž je, da bi bil imel kdo nož pripravljen na boj; laž je, da bi bil kapelan g. Krajec oznanil, da ne bode krščanskega nauka, laž, da kršč. nauka 31. maja ni bilo v Šmihelu; laž je, da bi se bila kje obhajala s pijačo nad socialnimi demokrati zmaga, z eno besedo laž je, vse kar je pisal „Slov. Narod“, razven da smo bili pri social-demokraciji nem shodu, ter da smo shod kot pošteni narodnjaki in kristjani zabranili.

Novomesto, 10. junija 1896.

Ignac Murn, hišni posestnik in mizar v Zabjivasi. Jožef Zibert, hišni posestnik in ključarski mojster v Zabjivasi. Ivan Zevnik, čevljarški mojster. Martin Blažič, čevljarški mojster. Janez Kasteliz, posestnik in kovaški mojster. Janez Ausec, posestnik. Jožef Matko, sedlar v Kandiji. Jožef Brulec, strojarski mojster. J. Appe, V. Appe, pečarska mojstra. Franc Krajec, trgovec. Jurij Gregore, dežnikar in posestnik. S. Blažič, čevljar. Anton Kušlan, posestnik in zlatar. Anton Jarc. Mat. Avsenik, posestnik. Franjo Picelj, čevljarški mojster. Ivan Jane, klobučarski mojster. Jožef Windischer, posestnik, gostilničar in mesar v Kandiji. Jožef Klemenčič, posestnik in gostilničar v Gotnivasu. Jerman, tesarski mojster. Avgust Knafelc, slikar. Peter Gorupič, kovaški mojster. Janez Jakše, krčmar in posestnik. Franc Knafelc, krojač. Janez Kušlan, posestnik in gostilničar. Franc Bobnar, kovaški mojster. August Kupri, klepar. J. Mikolič, krojaški mojster. Viktor Durmi, trgovec in posestnik. Jakob Pančič, pekar in posestnik. Jos. Dular, puškar in posestnik. Kunc Karl, klobučar in posestnik. Ivan Pintar, slikar in posestnik. Franc Goleš, urar. Anton Kasteliz, trgovec. Franc Murn, lectar in svečar. Wallant, posestnik v Kandiji. Mih. Vovk, ključavničarski mojster in posestnik. Janez Papež, posestnik.

Rokodelski pomočniki:

Lecpold Cigler, čevljar, Franc Škrajnar, krojač. Jožef Koračin, krojač. Jožef Krsnik, pečar. Janez Peternel, mizar. Franc Kulovic, mizar. Franc Suhi, krojač. Franc Ladiha, krojač. Leopold Stezinar, mizar. Jožef Judnič, mizar. Egidij Jereb, čevljar. Alojzij Lakner, mizar. Janez Kocjan, strojar. Karl Haubl, brivec. Alojzij Rozman, krojač. Jakob Krašovec, mizar. Rudolf Zupanc, krojač. Franc Matoh, krojač. Alojzij Belle, krojač. Ferdinand Berkopac, pečar. Ivan Crnolatac, pečar. Franc Pelko, krojač. Robert Hrovat, pek. Jan. Kotnik, pek. Ludvig Štrobl, slikar. Alojzij Zlogar, krojač. Anton Zgonc, pek. Janez Kastelic, mizar. Franc Petrič, klepar.

Poslano. 434 1-1

Gospodu Karolu Grossmann-u
v Novem Mestu.

Ker ni hotel „Narod“ v svoji resnicoljubnosti vsprejeti mojega pojasnila, odgovorim Vam na tem mestu:

Ker v „Poslanem“ gospodu dr. Marinku v „Slov. Narodu“ z dné 8. t. m. tudi mojo osebo imenujete, bodi resnici na ljubo Vam kakor tudi slav. občinstvu enkrat za vselej povedano: Ni res, da bi bil jaz stal na mizi, koder je sedel gosp. dr. Marinko in gospoda kapelan, res pa je, da sem jaz stal poleg mize na tleh.

Spoštovanjem

Ivan Kregar.

Ljubljana, dné 9. junija 1896.

332 1-1

Odbor konservativnega obrtnega društva javlja svojim članom, da je Bog vsemogočni poklical k Sebi visokočislana svojega podpornega oziroma častnega člana, preč. gospoda kanonika

Karola Kluna.

Pogreb pojde jutri, v četrtek, dné 11. t. m., popoldne ob 1/2 6 uri iz cerkvice pri sv. Krištofu na ondoto pokopališče.

Genjeni društveni člani se uljudno povabljene, da se prav množtevno udeležijo spremstva pri pogrebu moža, kateri se je vselej kot upliven mož potegoval za koristi obrtništva.

Sveta maša zadušnica brala se bode v petek, dné 12. t. m., zjutraj ob 7. uri v stolnici.

V Ljubljani, dné 10. junija 1896.

Odbor.

Pri nizki ceni.

Radi pomanjkanja prostora prodajam naj-novejše vrste

slamnike kakor tudi klobuke

po tovarniški ceni. 414 3-3

Ignacij Žargi.

Pri nizki ceni.

Izpraznjena je 429 3-1

služba mežnarja
in organista
v Goričah.

Prosilec naj se izkaže s spričevali cerkilijske šole in npravnostnim spričevalom svojega g. župnika pri tukajšnjem župnem uradu. — Treba, da se služba takoj nastopi.

Podpisani ima v svojih dveh hišah

več lepo opravljenih sob

p. n. kopališkim gostom na razpolago.

Za izvrstna dolenska vina in okusna jedila je kar najbolje oskrbljeno.

Avg. Kulawic.

420 3-2

Toplice na Dolenjskem.

Sidro Liniment. Capsici comp.

18-12 z lekarnar Richter-jeve v Pragi 296
priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 726 70-52

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna

pri zlatem levu v Pragi.

433 1-1

Pretužnega srea naznanjamo vsem dragim sorodnikom, znancem in prijateljem, da je naš nad vse ljubljani sin, oziroma brat, prečastiti gospod gospod

Karol Klun,

stolni kanonik, Rauberjev beneficijlat, konzistorijalni svetovalec, drž. in dež. poslanec, častni občan mnogih občin itd. itd.,

dné 8. junija t. l. zjutraj ob polu eni uri v Budimpešti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb pojde v četrtek, dné 11. junija, popoldne ob pol šestih iz cerkvice sv. Krištofa na pokopališče.

Nepozabnega rajnega priporočamo vsem v najiskrenejšo molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dné 10. junija 1896.

Marija Klun, mati. — Rozalija Klun, Marija Klun, Marijana Kromar roj. Klun, Helena ilo roj. Klun, Marjeta Kromar roj. Klun, sestre.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Št. 18.029.

Razglas.

430 3-1

V smislu § 53 občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano se daje na znanje, da bodo računi o prejemkih in stroških

1. mestne blagajnice,
2. ubožnega zaklada,
3. zaklada meščanske bolnice in
4. ustanovnega zaklada za 1895. leto,

od danes naprej 14 dni javni razgrnjeni v tukajšnjem ekspeditu občanom na vpogled.

Pri pretresanju in konečni rešitvi teh računov vzeli bode občinski svet navedene opazke o njih v predvarek.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

6. dan junija 1896.

Cement, železniške šine, traverze,

vsakovrstno železo za vezi, strešni papir, cinkasti in pocinkano ploščevino, storje za obijanje stro-pov, samokolnice, vsakovrstno kovanje za okna in vrata, sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje,

priporoča po zelo znižanih cenah

Andrej Druškovič, trgovec z železnino
Glavni trg 9/10. Ljubljana. Glavni trg 9/10.

Najboljše, svetovno črnilo za čevlje!

Kdor hoče imeti svoje obuvalo lepo temno-črno se lesketajoče in si je želi ohraniti trpežno, kupi naj edino le

Fernolendtovo črnilo za čevlje

c. kr. priv. tovarne, ustanovljene leta 1832 na Dunaji.

Povsod v zalogi.

Radi premnogih malovrednih ponarejanj pazi naj se natančno na moje ime: **St. Fernolendt**.

Priporočam tudi ličilo za čevlje, snov za ohranitev usnja, univerzalno nepremočno mazilo. Vsakovrstne tinte, svitla naravna crme za svitlo usnjato obuvalo in pisni pečatni vosek. 33 52-22

Zavod 34 za 26-11

umetnost slikarij na

steklo v **B. Škarda**

v Brnu.

Specijaliteta:

Izdelovanje cerkvenih oken.

Sedemkrat odlikovan.

Ceniki zastoj in franko.

Katalogi na upogled

Pri rabi 387 8-3

preprog in obšivov

naj se naroče najnovejši vzorci

vzhodno-nemške tovarne za preproge

Gust. Schleising-a

Bromberg (prov. Poznanjsko).

Ti so radi svoje neprekosljive cene in lepote znani v tu- in inozemlju in se pošljejo na zahtevo franko na vse strani.

Pri naročilih vzorcev se prosi za označenje približne cene zaželenih preprog.

„SIČARA“.

Za jedno lečenje (Trinkkur) zadostuje 1 zaboj z 36 litri, cena **33 kron** franco štacija Slavonski Šamac. Naslov: Sičara-uprava, pošta Modrič (Bosna). (397 33-8)

Pridna štacunska prodajalka,

zmožna tudi v šivariji, se sprejme. — Več pové upravištvo tega lista. 415 3-3

Koverta s firmo

vizitnice in

trgovske račune

priporoča

Katol. tiskarna

v Ljubljani.

Velika zaloga stavbinskega materijala.

F.P. VIDIC & Comp. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah

Zarezane strešnike (Strangfalzziegel), najboljše in najceneje kritje streh.

Lončene peči in štedilna ognjišča iz lastne tovarne, kakor tudi

Česke peči.

Nastavke za dimnike in

(Steinzeug) za vodovode, stranišča itd.

cevi iz kamenine.

Šamotne ali mozajik plošče in plošče iz Portland-cementa za tlakanje cerkev, hodnikov, trotoarjev itd.

Roman-Cement.

Portland-Cement iz tovarne na Dorjem.

Ognju protivno opeko in plošče.

Strešno lepnico (Dachpappe) ter vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Trstne storje in karbolinej.

Najnižje cene.

(265 30-20)

Katoliška Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Slovensko-nemški slovar.

Izdan na troške rajnega knezoškofa Ant. Al. Wolfa.

Uredil

M. Pleteršnik.

Dva zvezka (118 pól vél. osm.), nevezana 11 gld. 50 kr., vezana v polfranc. izvirnih platnicah 14 gld. 50 kr.

Vsled podiranja hiše 423 6-3

v Špitalskih ulicah št. 6

se prične **popolna**

razprodaja manufakturnega blaga

Fr. Petrič-a.

Prodajalo se bode pod tovarniško ceno.

Le kratek čas.

Dunajska borza.

Dne 10. junija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 20 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 30 „
Avstrijska zlata renta 4%	122 „ 65 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 „ 35 „
Ogerska zlata renta 4%	122 „ 79 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98 „ 90 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	956 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	351 „ 75 „
London vista	120 „ 10 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 80 „
20 mark	11 „ 76 „
20 frankov (napoleonador)	9 „ 53 1/2 „
Italijanski bankovci	44 „ 60 „
C. kr. cekini	5 „ 65 „

Dne 9. junija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	144 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 „ 25 „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	190 „ 80 „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 „ 75 „
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139 „ — „
Dunavske vravnave srečke 5%	126 „ 25 „
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 „ — „
Posojilo goriskega mesta	112 „ — „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 50 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 „ 25 „
Prireditne obveznice državne železnice	221 „ 50 „
„ južne železnice 3%	168 „ 35 „
„ južne železnice 5%	129 „ 75 „
„ dolenskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. 25 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	189 „ — „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 „ — „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ — „
Salmove srečke, 40 gld.	69 „ — „
St. Genois srečke, 40 gld.	70 „ — „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	61 „ — „
Ljubljanske srečke	22 „ 75 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 „ 50 „
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3420 „ — „
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	424 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	102 „ 75 „
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	61 „ — „
Montanska družba avstr. plan.	79 „ 75 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	166 „ — „
Papirnih rubljev 100	127 „ 12 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri krebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.